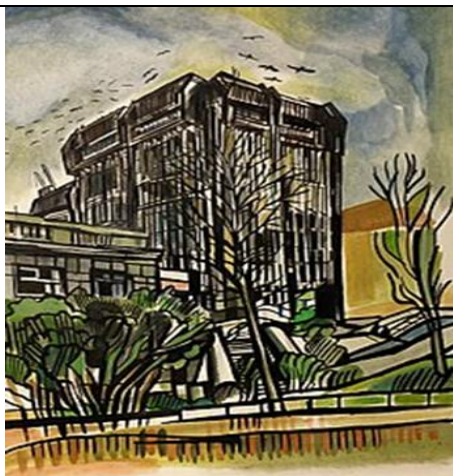

Název díla:	TRANSGAZ v Praze - Vinohradech	Období výstavby:	1972–1978
Základní údaje o přípravě a zhotovování díla		Cena (mil. Kč) :	
Údaje o stavebníkovi			
Generální projektant stavby	ateliér Vojenského projektového ústavu ,(vedl hho Jiří Eisenreich a jednoroční vojenskou službu v něm tehdy vykonával Václav Aulický)		
Projektant významných objektů	Václav Aulický, Jiří Eisenreich, Ivo Loos, Jindřich Malátek, spolupráce Jan Fišer. Ocelové skelety budov řešil konstruktér Jiří Kozák se spolupracovníkem Josefem Tomáškem		
Vyšší zhotovitel	národní podnik Průmyslové stavby Gottwaldov.		
Provozovatel			
		<p style="text-align: center;">Popis díla:</p> <p>Budova Transgas (Centrální dispečink Transgas, původně Transgaz, též Plynárenské řídicí centrum) dříve též Ústřední dispečink tranzitního plynovodu, a Federální ministerstvo paliv a energetiky je komplex tří budov postavených v letech 1972 až 1978 v brutalistickém stylu. Komplex stojí na Vinohradské třídě, nedaleko sídla Českého rozhlasu v Praze 2 a jeho adresa je Římská 325/5, Vinohradská 325/8. Zadní části objektu jsou ohraničeny ulicemi Rubešova a Římská. V budovách sídlily také další organizace (Světová odborová federace a v posledním období také centrála a klientské centrum Všeobecné zdravotní pojišťovny). Své pojmenování získala budova podle plynovodu Transgas, kvůli kterému tyto stavby vznikly. Autory tohoto komplexu jsou Václav Aulický, Jiří Eisenreich, Ivo Loos, a Jindřich Malátek, spolupráce Jan Fišer, hlavním konstruktérem byl Jiří Kozák.</p> <p>V roce 1966 vypsaly Plynárenské podniky urbanistickou a architektonickou soutěž na řešení svého budoucího sídla. Ceny získali Ivo Loos a Jindřich Malátek. Přišli s uzavřením bloku v ulici Římské a postavením tří věžových domů do Rubešovy, tím již reagovali na plány druhé etapy stavby Severojižní magistrály.[3] Jejich plány se ale neuskutečnily.</p> <p>Výstavba</p> <p>Stavba probíhala v letech 1972–1978, dodavatelem byl národní podnik Průmyslové stavby Gottwaldov. Jako první byla v roce 1974 dokončena hlavní část – samotný dispečink, což je nejnižší a nejdůležitější budova komplexu. Do roku 1978 byly dokončeny obě kancelářské věžové budovy odkloněné od Vinohradské třídy.</p>	
Významné objekty nebo části díla			

	<p>Komentář Budova dispečinku s izolačním opláštěním ze žulových dlažebních kostek Dispečink byl postaven jako nejdůležitější budova komplexu, dokončena byl jako první z celého komplexu v roce 1974. Uvnitř se nacházely dva sálové počítače poháněné procesory General Electric PAC 4010, ty musely být komplikovaně odděleny od vibrací z Vinohradských železničních tunelů a okolního hluku. Kvádr má výšku 7,5, délku 48 a šířku 24 metrů.[3] Má těžkou izolační fasádu, která je sestavena z 18 tisíc žulových dlažebních kostek.[4] Jiří Eisenreich o fasádě z dlažebních kostek: „ „Konstrukce umožnila dosáhnout dojmu letu a vzrůstnosti, pocitu adekvátnímu širokému rozvoji technického myšlení a stupni jeho schopnosti ovládnout hmotu.“</p>
<p>Obrázek / schema</p>	<p>Komentář Věžové budovy- Hlavní budova Transgas Výška 33,75 metrů byla regulována kvůli okolní zástavbě a především kvůli blízkému Národnímu muzeu. Pod nimi se nachází na rohu kašna navrhnutá Loosem a Janem Fišerem. Komplex, sjednocující brutalistní pojetí hmot i prostoru, doplněné výrazně technicistními prvky, představuje jeden z nejradikálnějších a nejkvalitnějších projevů brutalismu v Česku, s rysy rané postmoderny a industriálního a high-tech stylu. Základem architektonického výrazu je použití samorezivující oceli ATMOFIX na předsazené hlavní konstrukci a ukončující dvoupatrové "hlavice" obou věžových budov a v partii obchodu a uplatnění pohledového betonu v exteriéru i interiéru areálu. Charakteristické pro tuto stavbu je také například zábradlí z plynovodných trubek, podobně jako spojovací tunely všech tří budov.. Byl spojením s dobovým architektonickým děním v Evropě. Je zde k dispozici 70 parkovacích míst.</p>
	<p>Obchodní parter Areál sjednocuje prosklený dvoupatrový obchodní parter nacházející se pod věžovými budovami i dispečinkem. Byl koncipován jako společenský prostor a pěší křižovatka.[3] Brutalistní fontána v objektu</p>
<p>Obrázek / schema</p>	

Filip Buryán: Transgas, akvarel a tuš
na papíře, 42 x 29,7 cm, 2018

Komentář

Budova Transgasu se objevila i v jedné z nejoblíbenějších českých televizních komedií Vesničko má středisková. Ve filmu je scéna, kdy si jde jeden z hlavních hrdinů filmu, závozník Otík Rákosník, dohodnout výměnu panelového bytu v Praze na Jižním Městě za svoji rodnou chalupu v Křečovicích. V této scéně jsou dobře patrné i některé interiéry v původním stavu z 80. let.[8]
Transgas se též objevil ve 4. dílu televizního detektivního seriálu Vraždy v kruhu nazvaném Vítěz nejde do finále. Major Holina (Ivan Trojan) přichází vyšetřovat vraždu do televize. V záběrech je vidět původní schodiště v budově dispečinku a vnitřek spojovacích tubusů mezi dispečinkem a věžovými budovami.[9]

Technické , organizační a jiné zajímavosti:

beton, ocel, sklo, žulové dlažební kostky
počátek demolice 2018

Z historie

Na místě dnešní stavby u Vinohradské třídy stály rozsáhlé činžovní domy z 70. let 19. století[2] (č.p. 365, 325). Ty nechalo zbořit v roce 1939 Ministerstvo pošt a telegrafů, vznikla zde proluka. Další čtyři domy na ulicích Římská a Rubešova byly zbořeny v roce 1965, v souvislosti se záměrem postavit zde administrativní centrum pražských plynáren.

Nový záměr

V roce 1970 se Československo zavázalo ke stavbě 1030 km dlouhého plynovodu ze Sovětského svazu do zemí střední Evropy, přes své území. Byla to finančně a technicky náročná stavba, vyžadovala také telemetrickou řídicí ústřednu. Národní podnik Tranzitní plynovod se tedy připravil na realizaci nového sídla a přizval ateliér Vojenského projektového ústavu, který vedl Jiří Eisenreich a jednoroční vojenskou službu v něm tehdy vykonával Václav Aulický.[3] Byl tedy sestaven nový tvůrčí tým, který se skládal i z architektů původního návrhu. Dostal také nové zadání: dispečink transnitního plynovodu, administrativní budovy Federálního ministerstva paliv a energetiky, obchody a služby.[3] Reprezentativní vnitřní prostory a venkovní kašnu v zahluobeném rohu u ulice Římská řešil architekt Ivo Loos ve spolupráci s Janem Fišerem. Ocelové skelety budov řešil konstruktér Jiří Kozák se spolupracovníkem Josefem Tomáškem.[3]

Demolice

V srpnu 2015 projevila zájem o pozemek budovy Transgasu investorská skupina HB Reavis slovenského miliardáře Ivana Chrenka se záměrem celou stavbu zdemolovat a vytvořit zde moderní kancelářské centrum.[4][5] To by mělo šest až osm nadzemních podlaží a zelený vnitroblok.

V reakci na to se na podnět Klubu za starou Prahu kauzou zabýval Národní památkový ústav. Ačkoli byl objekt v dokumentu „Územně analytické podklady hl. m. Prahy“ ÚRM z roku 2007 jmenován mezi architektonicky významnými stavbami kategorie A, které si při navrhování změn územního plánu zasluhují obzvláštní respekt, NPÚ návrh na zařazení mezi kulturní památky nedoporučil a Ministerstvo Kultury ČR v roce 2016 návrh zcela zamítlo. V oficiálním zápisu bylo uvedeno: „Architektonické kvality stávající budovy nevyvažují jeho závažné urbanistické nedostatky“.[6]

Podklady: zpracováno s využitím informací z WIKIPEDIA

Jméno a kontaktní adresa autora: Ing. Jiří Hájek, hajekj.prosek@seznam.cz

V roce 2017 se budova začíná vyklízet, má proběhnout demolice.[7]
Popis[editovat | editovat zdroj]

Poznámky: Pokud text dostatečně nepostihuje technickou ani organizační charakteristiku stavby, je možné a vhodné zaslat úpravy a doplňky na adresu Kanceláře ČSSI (cssi@cssi-cr.cz nebo abadzic@cssi-cr.cz).